

Zóó slordig gedacht als dit inleidende vers blijkt het romannetje zelf eigenlijk niet. Maar helder is toch anders. Niet véél is klaar en vast in schrijvers bol geworden voor hij begon te pennen. Een vaag gevoel van onbegrepen alleen staan, een zwak besef van idealistische zuiverheid, die „eenzaam” maakt, heeft hem, het werk door, zoo'n beetje op de been gehouden, en door zijn gedichtje heeft hij die schoon-schijnende onbestemdheden nog een weinig meer relief willen geven — ten slotte zal hij zichzelf met een en ander wel zoo ongeveer bevredigd hebben gevoeld, maar er ons mee te boeien en te ontroeren vermocht hij niet. Och, wat zal hij zich warm voelen worden, als hij later dit versje van hem nog eens overleest, en dan klaar beseft dat van poëtisch en hoog alleen-staan nooit de minste kwestie is geweest, dat hij integendeel een der zeer velen was en zijn geval op zich zelf. . nu ja, gewoon. Banaal is zoo'n hatelijk woord. En banaal behoeft ook eigenlijk nooit iets te zijn dat men aanvat met teedere handen en beschouwt met liefdevollen geest. Hij zal dan ook voelen dat het woord „vals pathos”, waarmee hij zekere uitingen van zijn hoofdpersonen, misschien zelfs niet geheel zonder bitterheid, aan te duiden trachtte, wel voornamelijk van toepassing was op zijn eigen, wat precieuzig doende, omkoestering van de gevoelens en gedachten dier hoofdpersonen. Men zou al heel weinig litterair doorzicht moeten hebben om niet te begrijpen, dat mannelijke hoofdpersoon en schrijver hier een treffende familiegelijkenis vertoonen, en dat men in beide gevallen te doen heeft met een ietwat door het leven verwend jongmensch, die — bij eenvoudig gemis aan werkelijk groot verdriet en sterke vreugde — in zijn uitingsbehoefte een weinig aan het opblazen en opschroeven is geslagen. Men vertoont zich den volke dan toch ook liefst met een eenigszins somber-nadenkende mine, een romantisch omplooide tors — wanneer men zich dichter voelt!

Het heeft er misschien den schijn van, alsof ik dezen jongen auteur een weinig voor de mal wil houden. Dat is toch heelemaal niet mijn bedoeling. Ik voel iets voor hem en heb idee, dat bij flink en bescheiden voortwerken hij het een heel eind brengen kan. Opgeschroefdheid wordt door de bezadigde (of verzadigde) al te dikwijls aan de jonge menschen verweten, en meestal ten onrechte. Meestal ondergaan zij hun eerste levensrampen en verrukkingen met diepe sidderingen en is het pathos, waarmede zij zich te uiten plegen (en let wel, tegen pathos kan men in principe niets hebben; integendeel!) zoo al niet geheel doorvoeld, dan toch volstrekt nog niet „vals ch”. Ook op den pathetischen toon van H. Salomonson is dit hatelijk epitheton geenszins overal toepasselijk. Let eens op, zoodra deze jonge auteur iets werkelijks te zeggen hebben zal, begint zijn eigenlijke litteraire loopbaan. Hij oefene zich intusschen in het schrijven, d.i. het logisch en duidelijk onder woorden brengen van klare en heldere gedachten. Eenvoud in het leven, nederigheid in de kunst — en dán maar werken — ziedaar wat voorloopig mijn recept zou zijn. Dat dit doktersrecept een beetje op een domineesprek lijkt, het is ditmaal mijn schuld niet.

H. R.

F R I T S L U G T, *W a n d e l i n g e n m e t R e m b r a n d t i n e n o m A m s t e r d a m*, Amsterdam, P. N. van Kampen & Zoon, 1915.

Dit keurig uitgegeven boek is een verheuging zoowel voor den bewonderaar van Rembrandt — en wie is dat eigenlijk niet? — als voor den beminnaar van Amsterdam. Welk een lust, in de eerste plaats, het te bekijken, het omslag om te beginnen, met dat voortreffelijke etsje van George La Barre, en daarna die geheele reeks uitstekende reproducties van Rembrandts geniale landschap-teekeningen en etsen, waarbij er nog gevoegd zijn van andere 17e-eeuwers, tot completeering van het stadsbeeld of tot vergelijking. Doch dan de lectuur. Deze is veel genotrijker dan men zou mogen verwachten van een kunst-